

Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

ei 28.11.2025 * r 2-3/15-434 *
Meie 12.12.2025 nr 6-1/3001-2

**Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele
(KK 434)**

Lugupeetud Riigikogu esimees

Vastan Riigikogu liikme Reili Ranna esitatud kirjalikule küsimusele asendushooldusteenuse korralduse kohta.

Asendushooldust vajavate laste ja neid kasvatavate perede toetamine on oluline, mistõttu on perede tugiteenused püsivalt riigieelarvesse kavandatud ning [regulatsioon jõustub uuel aastal](#).

Asendushoolduse tugiteenuste regulatsioon koosneb seadusandlikust raamistikust, mis võeti Riigikogus vastu 2024. aastal. Raamistik sätestab üldnõuded teenuste osutamisele ning nende rahastusele ja korraldusele.

Käesoleval aastal on seaduse alusel ette valmistatud [rakendusakt](#), mis täpsustab teenustele, teenuseid osutavatele isikutele ning teenuse mahtudele ja hindadele kehtivaid tingimusi. Teenuste laiemat korraldust ja rahastuspõhimõtteid selle määrusega ei muudeta. Aasta jooksul on toimunud mitmeid kohtumisi teenuseosutajatega, kus määruse sisu, sh teenusenõuded, on läbi arutatud. Teenuseosutajatel oli võimalus anda teenuste hindade kohta tagasisidet kooskõlastamise etapis. Pärast kooskõlastusringi toimus täiendav kohtumine, kus arutasime läbi kõik teenuseosutajate tõstatatud küsimused ja kitsaskohad.

Teenusekorralduse kujundamisel oleme lähtunud põhimõttest, et teenused oleksid perede jaoks paindlikud, toetaksid kvaliteetset teenuse osutamist ning oleksid osapooltele võimalikult vähese halduskoormusega.

- 1. Kui palju on täna Eestis asendushooldust pakkuvaid hooldusperesid ning lapsi neis hooldusel? Palju on meil nn kriisiperesid, kellel on valmisolek lapse eraldamisele kiirelt reageerida ja pakkuda vajalikku turvalist keskkonda?**

04.12.2025 seisuga kasvab hooldusperedes 149 last ning lapsi kasvatavaid hooldusperesid on kokku 116. Kriisihoidusperesid, kes on valmis ajutises

kriisilukorras kiiresti reageerima, on 5; lisaks on sobivuse hindamise protsessis veel 4 peret. Kriisihooldusperes on teenust saanud kokku 58 last.

Kriisihooldusperede leidmiseks teeb Sotsiaalkindlustusamet järjepidevat koostööd nii lepingupartnerite kui ka kohalike omavalitsustega. Kriisihooldusperede ettevalmistuse käigus läbivad pered nii kasuperedele mõeldud põhjaliku PRIDE-koolituse kui ka täiendava traumakoolituse.

2. Kuidas tagab ministeerium, et teenusepakkujaid koheldakse võrdselt ning ühegi pakkuja organisatsiooni vormiline eelis ei loo ebavõrdset turgu?

Asendushoolduse tugiteenuse puhul ei ole teenuseosutajatele kehtestatud erisusi nende juriidilisest vormist lähtuvalt – kõiki teenuseosutajaid koheldakse võrdselt. Samasuguseid erisusi ei ole loodud ka teiste sotsiaalteenuste osutamisel: nõuded, tingimused ja teenuse eest makstavad tasud on kõigile teenuseosutajatele ühesugused. Erisuste kehtestamine üksikutele juriidilistele teenuseosutamise vormidele tooks kaasa ebavõrdse olukorra erinevate teenuseosutajate vahel.

3. Kuidas kavatseb ministeerium tagada, et tugiteenuste kasutamine mitme pakkuja juures ei muuda lapse ja pere toetamist killustatuks ega vähenda teenuse mõjusust?

Ka praegu on inimestel võimalus kasutada vajalikke teenuseid erinevate teenuseosutajate juures ning eelduslikult toetab see peresid paremini vajaduspõhise abi saamisel (nt elupiirkonnast tulenevalt). Kõige intensiivsemate teenuste puhul (kohanemistugi, peretugi) on perel üks peretoetaja, kuid teiste teenuste korral on oluline, et pere saaks toetust viisil, mis on tema jaoks kõige sobivam. Senine kogemus näitab, et teenuseosutajad teevad pere abistamisel omavahel head koostööd.

Kui perel on võimalus saada teenuseid mitme teenuseosutaja kaudu, saab tagada abi lähtuvalt pere tegelikust vajadusest, mitte üksnes konkreetse teenuseosutaja olemasolevate võimaluste piires. Lisaks pakuvad erinevad teenuseosutajad ka grupinõustamist ning juba täna on peresid, kes valivad grupinõustamise teema, mitte teenuseosutaja järgi.

Kui teenuseosutaja suudab luua perega hea suhte ning tema teenus on perele vajalik, ei ole üldjuhul põhjust karta, et pere tema juurest lahkuks. Kohustuslikkus võib esmapilgul tunduda sobiv meede, kuid ei pruugi anda soovitud tulemust, sest muutused toimuvad enamasti sisulise mõistmise ja motivatsiooni toel. Seda on eelkõige võimalik saavutada hea ja usaldusliku koostöösuhte kaudu. Samuti loob inimeste valikuvabadus eeldused teenuste kvaliteedi arenguks.

4. Kuidas on ministeerium hinnanud uute nõuete mõju spetsialistide kättesaadavusele, eriti maapiirkondades ja väiksemates omavalitsustes?

Teenustele ja neid osutavatele isikutele kehtivad nõuded on muutunud vähesel määral. Kuigi lisandub mõningaid uusi, teenuste kvaliteedi tagamiseks vajalikke nõudeid, on mitmes kohas nõudeid ka leevendatud. Nõuded on teenuseosutajatega läbi arutatud nii kohtumistel kui ka nende kirjaliku tagasiside alusel.

Suurimaks muudatuseks võib pidada senise mentorluse asendamist kogemusnõustamisega ning vastava väljaõppe läbimise nõude kehtestamist. Selle nõude rakendumist toetab riik Sotsiaalkindlustusameti kaudu, tagades kahe aasta jooksul senistele teenuseosutajatele ESF vahendite toel kogemusnõustaja väljaõppe. Koolitus on osalejatele tasuta. Nõue jõustub alles 2028. aastast, et teenuseosutajatel oleks üleminekuks piisavalt aega.

Muus osas oleme määranud nõuete kehtestamisel lähtunud põhimõttest, et need oleksid paindlikud ega piiraks uute teenuseosutajate liitumist, sh ka väiksemates piirkondades.

5. Kuidas kavatseb ministeerium tagada, et kvaliteetsed tugiteenused jäävad 2026. aastast kättesaadavaks nt Hiiumaal, Saaremaal ja teistes piirkondades, kus teenuse pakkumise kulud on objektiivsetel põhjustel kõrgemad?

Mõistan muret väiksemate piirkondade pärast, kuid ka senise hanke raames ei ole olnud võimalik tagada kõigis väiksemates omavalitsustes kohapeal kõiki teenuseid. Näiteks on tugigruppe pakutud enamasti suuremates keskustes. Sarnane praktika on kujunenud ka mitmete teiste teenuste puhul, kus teenuse kasutajaskond on seejuures oluliselt suurem kui kasuperede puhul.

Teenuseosutajatele teeb enim muret tugigruppide rahastus: edaspidi ei maksta teenuseosutajale kindlat summat grupi eest, vaid tasu sõltub grupis osalejate arvust. Selgitan, et uues grupiteenuste rahastusmudel on arvestatud, et kui grupis osaleb pool maksimaalsest võimalikust osalejate arvust, on tugigrupi kulud kaetud tänase maksumuse ulatuses. Seejuures on veebi- ja kontaktkohtumised hinnastatud samamoodi. Rahastusmudel loob teenuseosutajatele ka täiendava võimaluse ning võiks motiveerida senisest enam kasutama hübriidgruppe (mida vähemalt üks tänane teenuseosutaja meile teadaolevalt juba edukalt rakendab). Hübriidgrupid aitavad lisaks riigieelarve vahendite optimaalsele kasutusele suurendada ka osalemisvõimalusi üle kogukonna piiride. Täna teenuseosutajad on toonud välja, et väiksemates kohtades on probleemiks olnud ka see, et inimesed ei soovi väikeses kogukonnas tugigrupis oma pere küsimusi arutada ning seetõttu ei tulda gruppidesse. Laiema geograafilise osaluse võimaldamine hübriidgruppide kaudu võib seega toetada ka nende perede jõudmist teenusteni, kes varem ei ole seda teha saanud.

Lisaks on lubatud pereteenuseid osutada ka kaugteenusena, mis peaks toetama teenuste kättesaadavust väiksemates piirkondades. Samuti laiendab Sotsiaalkindlustusamet lepinguliste teenuseosutajate transpordikulude kompenseerimise tingimusi, mis omakorda toetab teenuste osutamist ka kaugemates piirkondades.

6. Kuidas plaanib ministeerium tagada, et tugiorganisatsioonidel on võimalik pakkuda kvaliteetset teenust ning täita seadusest tulenevaid kohustusi, kui halduskulud ei ole eraldi kaetud? Kas ministeerium on

hinnanud, millist mõju avaldab halduskulude katmata jätmine valdkonna kodanikuühendustele ja nende võimele jätkata teenuste pakkumist?

Kuigi rahastusloogika muutub, on halduskulud jätkuvalt kaetud. Muudatus seisneb selles, et halduskulusid ei kaeta enam eraldi täiendava maksena, vaid need on arvestatud kõigi teenuste hindade sisse.

Seega sisaldavad varasemate hindadega võrreldes teenusehinnad lisaks halduskuludele ka uute perede leidmisega seotud teavituskulusid ning tarbijahinnaindeksi tõusu. Nende komponentide võrra on teenusehinnad ka muutunud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Helen Meumers
Helen.Meumers@sm.ee

Gerli Baida
Gerli.Baida@sm.ee